

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 46

Одеса – 2024

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор
(НУ «Одеська політехніка»).

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Рецензенти:

Колбіна Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Мельник Ю. П., кандидат політичних наук, доцент
(Одеський державний аграрний університет).

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2024.

(С) Букач В. М., упорядник, 2024.

2. Мацькович О. Держава 38-ої паралелі: погляд Північної Кореї на міжнародні відносини. *ADASTRA*. 2020. 28 Jan // <https://adastra.org.ua/blog/derzhava-38-oyi-paraleli-poglyad-pivnichnoyi-koreyi-na-mizhnarodni-vidnosini>
3. Явір В. Дезінтеграція і інтеграція Кореї: особливості північно- та південнокорейського наукового осмислення. *European Political and law Diskourse*. 2018. Vol. 5, Is. 1. P. 60 - 66.// <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2018/2018-5-1/10.pdf>

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ: ВПЛИВ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ НА СВІТОВУ ПОЛІТИКУ

Латова М.

Американська правознавиця Елізабет Воррен вважає, що ресурси у світі політики є ключем до здійснення стратегічних маневрів, що той, хто володіє ними, має перевагу у визначенні правил гри .

Промислова революція критично підвищила можливість використання викопних паливних ресурсів. Перед усім енергетичні ресурси розглядалися як рушійна сила економіки, яка могла принести прибуток, оскільки мала попит серед населення, так було до XX століття. А розвиток парових двигунів та двигунів внутрішнього згоряння перетворили викопне паливо на цінний стратегічний ресурс. Доступ до нього давав змогу країнам індустріалізуватись та модернізуватись, енергетичні ресурси стали відігравати дуже важливу роль у політиці. Вони значно впливали на формування політичних стратегій і цілей. Так, нафта спочатку розглядалася як заміна вугілля, і нею цікавилися лише бізнесмени-нафтошукачі, які хотіли озолотитися. "Нафтова лихоманка", що виникла в кінці XIX століття породила такі компанії, як Standart Oil, Товариство нафтового виробництва братів Нобель та Shell.

Поворотним моментом у сприйнятті цих ресурсів стала Перша світова війна, де використовувалися новітні технології на той час, техніка, яка функціонувала на похідних продуктах від нафти. Для світових держав було

важливим рішенням – переходити на флот на рідкому паливі чи ні. Уряд Великобританії довго не наважувався переводити весь флот на рідке паливо. З одного боку це дало би великі переваги, але з іншого поставило би в залежність від джерел нафти, які могли вичерпатися у найвідповідальніший момент. Наступний перехід зумовив життєво важливий контроль держави над країнами, в яких були родовища нафти: для Великобританії це були Персія, Ірак та Кувейт.

Ця революція у виробництві дала неймовірний вплив нафтовим фірмам. Уряди різних країн почали боротися за родовища цих цінних ресурсів, так, для Німеччини у період першої світової війни пріоритетною була територія Румунії - насамперед через наявні там ресурси. Втративши Галичину, Німеччина почала шукати способи, які дозволяли б перетворювати вугілля або вугільний брикет у різні види палива, включаючи бензин, дизельне паливо та інші нафтопродукти.

Енергетична безпека стала питанням виживання країн: уперше з'явилися державний недоторканий запас нафти, а країни, які постачають ресурс, стали важливими партнерами. Зростання значення нафти в політиці дала можливість використовувати її наявність, як можливість для впливу на досягнення своїх цілей. Вже тоді новосформована Радянська Росія намагалася взяти під контроль якомога більше нафтових джерел. Під її контролем опинилися: кавказький регіон, територія України, Сибір.

В період Другої світової війни значення нафти ще більше зросло. Помилки, допущені у Першу світову, були враховані. Так, Німеччина мала вже розробки, які давали змогу більш раціонально використовувати нафту, завойовувала території, де були запаси нафти, укладала угоди з іншими країнами, що постачали нафту, такими як Румунії, яка надавали нафту в обмін на товари або під тиском з військово-політичних причин. Також Сталінградська битва у 1942 році у СРСР мала велике значення через стратегічний нафтопровід Волгоград – Баку, який постачав нафту на фронт.

У цю війну почали використовувати блокаду нафтового постачання. Конфлікт між Японією та США на Тихому океані, зокрема, був спровокований ембарго на постачання нафти до Японії та намаганнями останньої компенсувати нестачу нафти агресією проти багатих нафтою регіонів [1].

Наприклад, союзники, зокрема, вели політику знищення нафтовий промислів, щоб перешкодити Німеччині та її союзникам у забезпеченні нафтою. Чорноморський флот завдавав ударів по нафтопромислах у районі Плоєшті, нафтовій комунікації Плоєшті – Констанца та порушував морські перевезення по лінії Констанца – Босфор [2, с. 334]. Повітряні сили США 1 серпня 1943 року здійснили операцію «Припливна хвиля» з метою знищення дев'яти нафтопереробних заводів в районі Плоєшті, що стало однією з найкривавіших операцій в історії повітряних сил США [3].

Ці приклади демонструють, як енергетичні ресурси, зокрема нафта, були стратегічно важливі у веденні війни та як контроль над ними впливав на міжнародні відносини під час Другої світової війни. Після світових війн нафта стала одним з найважливіших ресурсів, який давав країнам можливість розвиватись, впливати на міжнародну політику та економіку. Така висока цінність спричиняла нові конфлікти за цей ресурс: Іранська революція, Сирійський конфлікт, суперництво за вплив в Арктиці та інші. Також нафта перетворилася на важіль для маніпуляцій та шантажу інших країн.

Історія повна прикладів того, як країни можуть використовувати свої нафтові ресурси як засіб політичного тиску або шантажу. Одним із відомих прикладів може бути організація ОПЕК. У 1973 році ОПЕК встановила ембарго на постачання нафти до країн, які підтримували Ізраїль у його конфлікті з арабськими державами. Це викликало значний ріст цін на нафту та кризу у світовому енергетичному ринку.

Суперечки між Росією та Україною стосовно транзиту газу через українську територію призводили до спорів і навіть зупинки постачання газу, що мало серйозний вплив на країни Європи.

У 2006 та 2009 роках Росія зупиняла постачання газу до України через суперечки щодо цін та умов постачання. Ці конфлікти набули міжнародного значення, оскільки багато країн Європи, які отримували газ через територію України, відчули перебої у постачанні газу. Це підкреслило залежність країн Європи від російського газу та стало об'єктом геополітичних обговорень.

Особливу роль на розстановку сил у світі відіграла і сланцева революція у США. Вона допомогла не тільки забезпечити США енергією на десятиліття вперед, але і зменшити залежність від імпортованих джерел енергії і навіть зробити країну експортером енергоресурсів.

Зараз ми бачимо перегляд усієї енергетичної політики: намагання перейти до інших джерел енергії, знайти більш надійних партнерів, забезпечити майбутню енергетичну безпеку. Та про те, до яких змін це призведе та яка розстановка сил установиться зараз можна тільки припускати.

-
1. Білявський М. Забутий урок "м'яких санкцій": трагедія у Перл-Гарборі 41-го так нічого й не навчила світ. *LIGA.net.*// <https://biz.liga.net/ua/ekonomika/tek/opinion/zabytyy-urok-myagkih-sanktsiy-tragediya-v-perl-harbore-41-go-tak-nichemu-i-ne-nauchila-mir>
 2. Крим: шлях крізь віки. Історія у запитаннях і відповідях / Відп. ред. В. А. Смолій. Київ: ІУ НАНУ, 2014. 456 с.
 3. Stout J. A. Fortress Ploesti: The Campaign to Destroy Hitler's Oil Supply. Havertown: Casemate publishers. 2011. 320 p.

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ, ХАРАКТЕРИСТИКА

Павлішина Д., Кубко В. П.

У сучасному глобалізованому світі міжнародний тероризм дестабілізує безпеку багатьох держав й цілих регіонів, підриває діяльність органів державної влади, несе загрозу громадянам та все більше набуває рис

З М І С Т

1. Мутавчи В. Українські історики про Данила Галицького.....	4
2. Гнедко А., Букач В. М. Козацька тема в поезії Тараса Шевченка.....	7
3. Муся А. Діяльність Т. Г. Шевченка у Кирило-Мефодіївському братстві.....	12
4. Ковра К. Олександр Довженко – талановитий художник.....	16
5. Загороднюк Д. Життя в поезії та поезія в житті Андрія Любки.....	19
6. Самойлова П. Витоки поезії Лілії Олейнік.....	23
7. Добровольська Д. Північне Причорномор'я у давньогрецькій міфології.....	27
8. Аврамогло А. Олег Соколов і вітчизняний нонконформізм...	30
9. Мальчик А. Українські традиції в сучасному одязі.....	34
10. Кровякова А. Погляд чеських науковців на виховні методи А. С. Макаренка.....	38
11. Ілясов О.О., Щербина А. І. Психолого-педагогічні засади застосування ейдетики як засобу розвитку творчого мислення молодших школярів.....	43
12. Бондаренко Н. С. Навчання інформатики в закладах середньої освіти.....	46
13. Данилишина К. С. Педагогічні програмні засоби в загальноосвітніх закладах.....	49
14. Бейгул А. Особливості корегування девіантної поведінки у підлітків.....	53
15. Хархаров Д., Гегечкорі О. В. Українська гуманістична традиція – джерело рефлексії сучасного суспільства.....	57
16. Савицький В. Культурна політика: до визначення поняття...	60
17. Стоянов Є., Кубко В. П. Правові норми і принципи функціонування міжнародних організацій.....	62
18. Панова К. Північна Корея: місце та роль в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та світі.....	68
19. Латова М. Енергетична дипломатія: вплив енергетичних ресурсів на світову політику.....	71